

Sygnatura akt III C 1530/19

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

S., dnia 26 marca 2021 r.

Sąd Rejonowy Szczecin-Centrum w Szczecinie III Wydział Cywilny w następującym składzie:

Przewodnicząca: sędzia Grażyna Sienicka

Protokolantka: sekretarz sądowy Katarzyna Zielińska

po rozpoznaniu w dniu 17 marca 2021r.

w S. na rozprawie

sprawy z powództwa D. W.

przeciwko P. Izbie Gospodarczej w S.

o zapłatę

1. **oddala powództwo;**

2. zasądza od powoda D. W. na rzecz pozwanej P. Izby Gospodarczej w S. koszty postępowania w kwocie 3.617 (trzech tysięcy sześciuset siedemnastu) złotych.

Sędzia Grażyna Sienicka

Sygn. akt III C 1530/19

UZASADNIENIE

w postępowaniu zwykłym

Pozwem z dnia 16 lipca 2019r. powód D. W. wniósł o zasądzenie od pozwanej P. Izby Gospodarczej w S. kwoty 40.500 zł wraz z ustawowymi odsetkami za opóźnienie od dnia wniesienia pozwu do dnia zapłaty wraz z kosztami postępowania, w tym kosztami zastępstwa procesowego według norm.

W uzasadnieniu żądania pozwu powód wskazał, że pełnił funkcję prezesa pozwanej - początkowo nieodpłatnie, a następnie - od czerwca 2015 roku po zmianie statutu i uchwały Rady I. zaczął otrzymywać wynagrodzenie w wysokości 3.300 zł netto. W lipcu 2016r. dokonał ustnych ustaleń z dyrektorem biura I. - W. B., co do podwyższenia wynagrodzenia do 6.000 zł netto. W. B. miał zapewnić powoda,

że uchwała w przedmiocie podwyższenia wynagrodzenia prezesa zostanie przygotowana

i podjęcie działania aby została podjęta. D. W. będąc przekonany

o dopełnieniu tej czynności wystawiał rachunki, obejmujące jego należność tytułem wynagrodzenia, na kwotę 6.000 zł.

W listopadzie 2017r. powód zorientował się, że uchwała rady I. nie istnieje. Z uwagi na powyższe niezwłocznie dokonał zwrotu na rzecz pozwanej kwoty 40.500 zł i zażądał wyjaśnień, na jakiej podstawie wypłacano mu podwyższone wynagrodzenie, skoro uzgodnienia pomiędzy powodem a dyrektorem biura nie zostały zrealizowane. Powód wskazał również, że jak wynika ze sprawozdań finansowych P. Izby Gospodarczej w S. średniomiesięczne wynagrodzenie pracowników I. rosło, a w okresie, gdy funkcję prezesa sprawował powód, rosły również przychody i zyski pozwanej.

Dalej wskazał, że czynione pod jego adresem zarzuty, że zawyżone rachunki wystawiał bezpodstawnie jest absurdalne w świetle logiki i doświadczenia życiowego. D. W. wystawiał bowiem rachunku w przekonaniu o istnieniu uchwały

podwyższającej jego wynagrodzenie. Powód podniósł również, że rozmowy z W. B. należy ocenić w świetle art. 60 k.c. i uzasadniały one przekonanie powoda

o zasadności wystawienia rachunków na wyższą kwotę. W zakresie zwrotu należności powód wywodził, że chciał w ten sposób odsunąć od siebie podejrzenia, co do podstępnego czy przestępczego działania. Jako podstawę prawną swojego żądania powód wskazał

art. 405 k.c. W jego ocenie, po stronie pozwanej powstało przysporzenie majątkowe bez podstawy prawnej, kosztem powoda.

W odpowiedzi na pozew pozwana wniosła o oddalenie powództwa w całości oraz zasądzenie od powoda na rzecz pozwanej kosztów postępowania, w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych. W uzasadnieniu swojego stanowiska pozwana podniosła, że roszczenie powoda pozbawione jest podstaw prawnych. Przede wszystkim po stronie powoda nie powstało jakiegokolwiek zubożenie, gdyż otrzymane od pozwanej podwyższone wynagrodzenie było pozbawione podstawy prawnej. Podwyższone wynagrodzenie było wypłacane powodowi nienależnie, wbrew treści ówczesnych uchwał pozwanej, o czym powód wiedział, skoro dokonał zwrotu tych środków tytułując przelew „zwrot nadpłaty”. Dalej pozwana zarzuciła, że to powód, jako jej były prezes, winien dbać

o prawidłowe prowadzenie spraw stowarzyszenia. Ponadto był on przełożonym

W. B. i wydawał mu wiążące polecenia. Pozwana zakwestionowała również, aby W. B. zobowiązał się do przygotowania projektu uchwały podwyższającej wynagrodzenie powoda, aby prowadził rozmowy w tym kierunku, lub zapewniał powoda

o podjęciu takiej uchwały, a powód nie wiedział o braku zgody komisji rewizyjnej i rady izby oraz braku spornej uchwały. Powód pobierał zatem wynagrodzenie, ewentualnie, jedynie

w oparciu o rozmowę z podwładnym – dyrektorem biura i wystawiał rachunki w wyższej kwocie, pomimo, że nie zweryfikował, czy uchwała uprawniająca go do otrzymania wyższego wynagrodzenia została podjęta. Bezpodstawne są również twierdzenia pozwu, że W. B. mógł reprezentować pozwaną i składać oświadczenia dotyczące wynagrodzenia prezesa, a kwestia kondycji finansowej I. nie ma w sprawie znaczenia.

W dalszym toku procesu stanowiska stron nie uległy zmianie.

Stan faktyczny.

Od 4 grudnia 2002r. D. W. pełnił funkcję Prezesa P. Izby Gospodarczej w S.. Początkowo z tytułu pełnionej funkcji nie otrzymywał wynagrodzenia.

Zgodnie ze statutem P. Izby Gospodarczej w S. o ile postanowienia statutu nie stanowią inaczej uchwały organów izby zapadają większością zwykłą głosów

w głosowaniu jawnym (art. 13). Zgodnie z art. 11 organem izby jest między innymi rada izby. Zgodnie zaś z art. 20 ust. 1 pkt 1 rada izby wybiera ze swojego grona prezesa izby, który zgodnie z ust. 2 wchodzi w skład prezydium rady izby, a zgodnie z art. 21 kieruje pracami izby oraz prezydium.

Zgodnie z art. 39 ust. 1 statutu do składania oświadczeń woli w imieniu I. wymagane jest współdziałanie prezesa I. oraz innego członka prezydium rady izby.

Uchwałą nr 6 z dnia 18 czerwca 2015r. w statucie P. Izby Gospodarczej

w S. wprowadzono zmianę, wprowadzając art. 23 ust. 3 o treści: prezes izby może otrzymywać wynagrodzenie za sprawowanie funkcji w wysokości ustalonej przez radę izby.

Następnie rada izby podjęła uchwałę w przedmiocie przyznania prezesowi izby wynagrodzenia w wysokości 3.300 zł netto.

Niesporne.

W okresie od co najmniej stycznia 2016r. do listopada 2017r. dyrektorem biura P. Izby Gospodarczej w S. był W. B., który uczestniczył w większości posiedzeń rady izby. Jego zastępcą był M. W.. Płatności w imieniu I. realizował M. R., który miał dostęp do kont bankowych I. i był podwładnym W. B..

Dowód:

- zeznania M. R. – k. 107-109,
- zeznania M. W. – k. 112-113,
- zeznania W. B. – k. 138-141.

Od co najmniej stycznia 2016r. D. W. wystawiał rachunki na kwotę 3.300 zł netto i otrzymywał od P. Izby Gospodarczej w S. taką kwotę tytułem wynagrodzenia za sprawowanie funkcji prezesa.

Dowód:

- wyciąg zapisów księgi dostawców – k. 17,
- rachunek z 31 sierpnia 2016 r. – k. 19,
- zeznania M. W. – k. 112-113,
- zeznania W. B. – k. 138-141.

W 2016 roku D. W. pozostawał w przekonaniu, że została podjęta uchwała w przedmiocie podwyższenia mu wynagrodzenia, nie zweryfikował jednak tej informacji. W oparciu o to przekonanie wystawiał rachunki na kwotę 6.000 zł, wiedzę o tym posiadał dyrektor biura W. B., który z kolei przekazał tę informację M. R., który zajmował się min. realizacją płatności należności obciążających P. Izbę Gospodarczą w S..

Dowód:

- zeznania A. M. – k. 109-111,
- zeznania M. W. – k. 112-113,
- zeznania M. R. – k. 107-109,
- zeznania M. W. – k. 112-113,
- zeznania B. K. – k. 131-135,
- zeznania W. B. – k. 138-141.

Od sierpnia 2016r. do października 2017r. D. W. wystawiał rachunki na kwotę 6.000 zł netto i otrzymywał od P. Izby Gospodarczej w S. taką kwotę tytułem wynagrodzenia. Łącznie przez 15 miesięcy, tytułem podwyższonego wynagrodzenia, otrzymał 40.500 zł.

Wynagrodzenie dyrektora biura w osobie W. B. w analogicznym czasie było nie mniejsze niż 10 500 złotych netto.

Dowód:

- wyciąg zapisów księgi dostawców – k. 17,

- rachunek z 31 sierpnia 2016 r. – k. 19,
- zeznania świadka M. W. – k. 112-113,
- zeznania świadka W. B. – k. 138-141,
- zeznania świadka M. R. k. 107-109.

Faktycznych wypłat wynagrodzeń i innych należności z P. Izby Gospodarczej w S. dokonywał M. R., który był upoważniony również do dokonywania podpisów na listach płac oraz umowach zlecenia lub o dzieło. Wszystkie wpływające do I. faktury trafiały do księgowości, następnie na zbiorczych listach do dyrektora biura izby, który podpisywał te z nich, które akceptował do wypłaty. Faktury i rachunki nie były przedkładane prezesowi I. do akceptacji. Lista płac pracowników etatowych P. Izby Gospodarczej w S. oraz rachunki wystawiane na podstawie umów zlecenie i o dzieło zawarte przez Izbę były ustnie akceptowane przez W. B..

W sierpniu 2016r. M. R. otrzymał od W. B. informację o podwyższeniu wynagrodzenia prezesa izby do 6.000 zł. M. R. nie weryfikował tej informacji, potraktował ją jako polecenie służbowe. Taką kwotę przekazywał odtąd do księgowości i taka kwota była wypłacana. Wystawiane przez D. W. rachunki, podobnie jak wszystkie inne, wstępnie akceptował W. B., następnie opisywał na odwrocie M. R., który zamieszczał na nich adnotację o udzielonej przez siebie akceptacji, podobnie jak dyrektor bura – W. B.. Wstępna analiza przez dyrektora biura wynikała stąd, że płatności było dużo i niekiedy zachodziła potrzeba ustalenia w księgowości tytułu, z jakiego rachunek lub fakturę złożono. Następnie w oparciu o te rachunki zlecał wypłatę ujętych w nich kwot, w tym kwot z tytułu wynagrodzenia prezesa. Żaden przelew nie został zrealizowany bez akceptacji dyrektora biura.

Dowód:

- upoważnienie – k. 16,
- zeznania świadka M. R. – k. 107-109,
- zeznania świadka K. G. – k. 112,
- zeznania świadka M. W. – k. 112-113,
- oświadczenie – k. 23,
- zeznania świadka W. B. – k. 138-141.

W dniu 7 listopada 2017r. podczas posiedzenia prezydium rady I. przekazano jej członkom informację, że uchwała w przedmiocie podwyższenia wynagrodzenia prezesa I. nie została podjęta, a pomimo tego prezes otrzymuje podwyższone wynagrodzenie.

Pismem z dnia 9 listopada 2017r. przewodnicząca komisji rewizyjnej zwróciła się do D. W. o wyjaśnienie podstaw do wypłacania mu wynagrodzenia w kwocie 6.000 zł netto w świetle informacji o braku uchwały podwyższającej wynagrodzenie z dotychczasowej kwoty 3.300 zł.

Pismem z 10 listopada 2017r. D. W. zwrócił się do przewodniczącej komisji rewizyjnej o wszczęcie procedury wyjaśniającej, na jakiej podstawie było mu wypłacane wynagrodzenie w wyższej kwocie. Tego samego dnia D. W. zwrócił kwotę 40.500 zł na rachunek I., w tytule płatności wpisując „zwrot nadpłaty”.

Następnie pismem z dnia 21 listopada 2017r. D. W. zwrócił się do dyrektora biura P. Izby Gospodarczej w S. – W. B.

o wyjaśnienie, dlaczego od sierpnia 2016r. poleca wypłacanie podwyższonego wynagrodzenia prezesowi I. pomimo braku uchwały rady I. w tym przedmiocie.

W odpowiedzi na to pismo W. B. poinformował Prezesa, że wypłaty wynagrodzenia w kwocie 6.000 zł były dokonywane w oparciu o dyspozycje prezesa i wystawiane przez niego rachunki.

Dowód:

- pismo z 9 listopada 2017 r. – k. 32,
- pismo z 10 listopada 2017r. – k. 18, (33),
- wyciąg zapisów księgi dostawców – k. 17,
- potwierdzenie przelewu – k. 19, (34),
- pismo z 20 listopada 2017 r. – k. 20, (22),
- pismo z 24 listopada 2017 r. – k. 21,
- zeznania świadka B. K. – k. 131-135.

4 stycznia 2018r. D. W. został odwołany z funkcji Prezesa P. Izby Gospodarczej w S..

Niesporne.

Rozważania.

Powództwo D. W. przeciwko P. Izbie Gospodarczej w S. nie zasługiwało na uwzględnienie, jako pozbawione podstaw prawnych.

Powód domagał się zasądzenia od pozwanej kwoty 40.500 zł wraz z odsetkami ustawowymi za opóźnienie. Swoje roszczenie powód wywodził z okoliczności zwrotu na rzecz pozwanej tej kwoty, która stanowiła różnicę pomiędzy wysokością wynagrodzenia ustalonego uchwałą rady pozwanej, a wysokością wynagrodzenia, na którą wystawiał rachunki, będąc przekonany, że rada podjęła uchwałę w przedmiocie podwyższenia mu wynagrodzenia, za okres 15 miesięcy (15x2.700 zł). W ocenie powoda, po stronie pozwanej doszło do bezpodstawnego wzbogacenia (nienależnego świadczenia) jego kosztem.

Podstawę prawną roszczenia powoda stanowiły przepisy regulujące instytucję bezpodstawnego wzbogacenia (nienależnego świadczenia) – art. 410 w zw. z art. 405 i 411 pkt 1 k.c.

Nienależne świadczenie jest szczególnym przypadkiem bezpodstawnego wzbogacenia; w związku z tym stosuje się do niego przepisy art. 405 - 409 k.c. Przepis

art. 405 k.c. stanowi, że kto bez podstawy prawnej uzyskał korzyść majątkową kosztem innej osoby, obowiązany jest do wydania korzyści w naturze, a gdyby to nie było możliwe,

do zwrotu jej wartości. Zgodnie zaś z art. 410 § 2 k.c. świadczenie jest nienależne, jeżeli ten, kto je spełnił, nie był w ogóle zobowiązany lub nie był zobowiązany względem osoby, której świadczył, albo jeżeli podstawa świadczenia odpadła lub zamierzony cel świadczenia nie został osiągnięty, albo jeżeli czynność prawna zobowiązująca do świadczenia była nieważna i nie stała się ważna po spełnieniu świadczenia.

Nienależne świadczenie odróżnia się od pozostałych przypadków bezpodstawnego wzbogacenia źródłem powstania, bowiem do zaistnienia tego zobowiązania dochodzi

w wyniku spełnienia świadczenia przez zubożonego, a nie poprzez jakiekolwiek inne przesunięcia majątkowe, nie będące świadczeniem. Jednocześnie zachodzi brak podstawy prawnej tego świadczenia. Już sam fakt spełnienia nienależnego świadczenia uzasadnia roszczenie o jego zwrot. W takim przypadku nie zachodzi potrzeba badania, czy i w jakim zakresie spełnione świadczenie wzbogaciło osobę, na rzecz której zostało spełnione oraz czy majątek spełniającego świadczenie uległ zmniejszeniu. Uzyskanie nienależnego świadczenia wypełnia bowiem przesłankę powstania wzbogacenia, a spełnienie tego świadczenia przesłankę zubożenia. Z chwilą spełnienia świadczenia nienależnego powstaje roszczenie kondykcyjne, którego treścią jest obowiązek dokonania czynności faktycznej lub prawnej stanowiącej świadczenie przeciwne do spełnionego (tak Sądu Apelacyjnego w Białymstoku w wyroku z dnia 4 listopada 2015 roku, I ACa 510/15, Legalis 1370626).

Na podstawie powołanych przepisów wskazać należy, iż roszczenie o zwrot bezpodstawnego wzbogacenia nastąpi, gdy zostaną spełnione następujące przesłanki:

1. musi dojść do przesunięcia majątkowego rozumianego jako przejście jakiejś korzyści z majątku jednej osoby do majątku innej. W wyniku zaistniałego przesunięcia majątkowego po jednej stronie następuje wzbogacenie, po drugiej zaś zubożenie;
2. zubożenie i wzbogacenie stanowią niejako dwie strony tego samego zdarzenia;
3. związek przyczynowy między wzbogaceniem a zubożeniem;
4. wzbogacenie musi nastąpić bez podstawy prawnej, przy czym w przypadku nienależnego świadczenia brak podstawy prawnej oznacza brak lub odpadnięcie cause (celu prawnego) świadczenia.

Mając na uwadze powyższe przepisy i stan faktyczny sprawy Sąd doszedł do przekonania, że roszczenie powoda jest nieuzasadnione, jako pozbawione podstawy prawnej. Sąd w całości podzielił zarzuty strony pozwanej, co do których strona powodowa nie zajęła stanowiska.

Kluczowe dla sprawy elementy stanu faktycznego pozostawały niesporne.

Świadomość powoda w zakresie podstawy wypłacania mu wyższego wynagrodzenia, czyli istnienia uchwały w tym przedmiocie, nie zmienia faktu, że wobec jej braku, pobieranie wynagrodzenia w podwyższonej kwocie było niezasadne. To po stronie powoda powstało wzbogacenie bez podstawy prawnej i faktycznej, a zwrot pobranej sumy na konto pozwanej nie powoduje powstania po jego stronie jakichkolwiek roszczeń. Zapatrywania tego nie zmieniłoby również ustalenie, że W. B., jak powód podnosił w pozwie, zapewniał go o istnieniu takiej uchwały oraz, że podjął się dopełnienia wszelkiej staranności dla jej podjęcia przez właściwy organ.

Oceniając zgromadzony w aktach materiał dowodowy Sąd uznał, że sytuacja taka nie była wykluczona. Zeznania świadków w zakresie zainicjowania czynności ukierunkowanych na podwyższenie wynagrodzenia powoda nie są zgodne: część świadków oraz przesłuchana za pozwaną H. M. twierdzą, że nie procedowano w tej sprawie i niczego o takiej idei nie wiedzieli, jednakże świadek A. M. zeznała, że słyszała, jak powód powiedział na posiedzeniu rady, iż uchwała w sprawie podwyższenia jego wynagrodzenia została podjęta, zaś stojący obok W. B. nie zaprzeczał temu. Podobne stanowisko konsekwentnie w swoich wyjaśnieniach przedstawiał powód. Nadto świadek M. W. zeznał, iż na jednym z posiedzeń rady izby padła propozycja przygotowania wniosku w przedmiocie podwyższenia wynagrodzenia prezesa, co potwierdza stanowisko powoda, który twierdził, że temat podwyższenia jego wynagrodzenia był poruszany.

Motywy działania ówczesnego dyrektora biura nie zostały w sposób jednoznaczny ustalone: zgromadzony materiał dowodowy wykazał istniejący między nim a powodem stan wzajemnej niechęci, jednak nie doprowadził do jednoznacznego ustalenia, czy W. B. zobowiązał się do przygotowania projektu uchwały rady izby i przekazania go do przegłosowania w trybie korespondencyjnym lub na posiedzeniu organu, czy też sytuacja taka nie miała miejsca. Niewątpliwie świadek M. R. zeznał, że polecenie wypłacenia powodowi podwyższonego wynagrodzenia otrzymał od

swojego przełożonego – W. B.. Niewątpliwe jest również, że W. B. nie powinien przekazywać tego polecenia w sytuacji braku uchwały, nawet jeżeli, jak twierdzi polecenie wydał mu powód. Okoliczność ta powoduje, że nie jest możliwe ustalenie czy powód rzeczywiście działał w złej wierze, czy też stał się podmiotem intrygi przeprowadzonej wewnątrz stowarzyszenia, którym zarządzał.

Omówione wyżej okoliczności mają jedynie znaczenie posiłkowe i pozostają bez wpływu na zasadność żądania pozwu.

Wyłączną podstawą do pobierania wynagrodzenia w wysokości 6.000 zł byłaby uchwała rady izby i bez znaczenia jest również to w jakiej kondycji finansowej pozostawało stowarzyszenie w okresie, gdy powód sprawował funkcję prezesa.

Nie sposób również podzielić stanowiska zawartego w pozwie, że rozmowy z W. B. należy ocenić w świetle art. 60 k.c. , co uzasadnia przekonanie powoda o zasadności przedstawiania Izbie rachunków obejmujących kwotę podwyższonego wynagrodzenia. Oświadczenia W. B. nie mogłyby zastępować uchwał organów pozwanej, zaś materiał dowodowy nie zawierał żadnego dokumentu potwierdzającego przyjęcie innej metody procedowania nad wynagrodzeniem prezesa aniżeli ta, wynikająca z wewnętrznych aktów I.. Brak uchwały rady I., podwyższającej wynagrodzenie rodzi ten skutek, że pobieranie wyższego wynagrodzenia było pozbawione pierwotnej podstawy i nie może aktualnie stanowić uzasadnienia zastosowania art. 405 k.c.

Mając na uwadze powyższe powództwo podlegało oddaleniu.

O kosztach procesu Sąd rozstrzygnął w pkt 2 wyroku zgodnie z zasadą odpowiedzialności za wynik procesu zawartą w przepisie art. 98 §1 k.p.c. , który stanowi,

że strona przegrywająca sprawę obowiązana jest zwrócić przeciwnikowi koszty niezbędne do celowego dochodzenia praw i przepisem art. 108 §1 k.p.c. , zgodnie z którym sąd rozstrzyga o kosztach w każdym orzeczeniu kończącym sprawę w instancji. Do niezbędnych kosztów procesu strony reprezentowanej przez adwokata zalicza się wynagrodzenie, jednak nie wyższe niż stawki opłat określone w odrębnych przepisach i wydatki jednego adwokata, koszty sądowe oraz koszty nakazanego przez sąd osobistego stawiennictwa strony (art. 98 §3 k.p.c.). W tym zakresie pozwana wydatkowała łącznie 3.600 zł z tytułu wynagrodzenia adwokata (§2 pkt 5 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015r. w sprawie opłat za czynności adwokackie (Dz. U. z 2015 poz. 1800 z późn. zm.), oraz 17 złotych z tytułu opłaty skarbowej od pełnomocnictwa (art. 1 ust. 1 pkt 2 oraz część IV załącznika ustawy z dnia 16 listopada 2006r. o opłacie skarbowej, Dz. U. 2006 Nr 225 poz. 1635 z późn. zm.). Łącznie 3.617 zł i taką kwotę Sąd zasądził.

Sędzia Grażyna Sienicka

ZARZĄDZENIE

S., dnia 12 kwietnia 2021r.

1. Odnotować.
2. Odpis wyroku wraz z uzasadnieniem doręczyć pełnomocnikowi powoda.
3. Opublikować orzeczenie w Portalu Orzeczeń. Sądu Rejonowego Szczecin – Centrum w Szczecinie
4. Wykonać zarządzenie w terminie 7 dni.
5. Przedłożyć akta z pismem lub za 21 dni.

Sędzia Grażyna Sienicka